

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Miljødirektoratet

Deres ref

Vår ref 17/635

Dato

Oppdrag – oppfølging av tiltaksvurderingene mot marin forsøpling og mikroplast

Marin forsøpling og spredning av mikroplast er et raskt økende globalt miljøproblem og en trussel både mot dyreliv langs kyst og i hav, mot sjømatressursene og menneskers bruk av kyst- og havområdene. Plasten i havet er både et globalt og lokalt miljøproblem, som må løses gjennom internasjonale så vel som nasjonale og lokale tiltak.

En av anbefalingene fra FNs miljøforsamling i mai 2016 er at landene utfører en tiltaksanalyse slik at de mest effektive tiltakene iverksettes. Miljødirektoratet leverte i juni 2016 en tiltaksvurdering med prioriterte forslag til nye tiltak mot marin forsøpling, og i desember 2016 en tiltaksvurdering med ulike mulige tiltak mot spredning av mikroplast. Tiltaksvurderingene er et viktig utgangspunkt for å få på plass styrkede og kostnadseffektive tiltak mot marin forsøpling og spredning av mikroplast, og gir føringer for miljømyndighetenes videre arbeid med dette.

Tiltakene som foreslås krever i varierende grad videre utredning og enkelte av tiltakene er allerede under oppfølging i egne prosesser i Miljødirektoratet og Klima- og miljødepartementet. Dette gjelder for eksempel at Miljødirektoratet skal kartlegge innholdet av mikroplast i avløpslam og undersøke eksisterende renseteknologi for å rense avløpsvann fra vaskemaskiner. Som en oppfølging av tiltaksanalysene vil Klima- og miljødepartementet og Miljødirektoratet, der det er hensiktsmessig, også innlede dialog med sentrale aktører for å støtte opp under videre tiltak.

Postadresse
Postboks 8013 Dep
NO-0030 Oslo
postmottak@kld.dep.no

Kontoradresse
Kongens gate 20
<http://www.kld.dep.no/>

Telefon*
22 24 90 90
Org no.
972 417 882

Hav- og
forensningsavdelingen

Saksbehandler
Ingvild S.H. Swensen
22 24 59 45

Oppdrag om oppfølging av tiltaksvurderingen for marin forsøpling

Produsentansvarsordning for fiskeri- og oppdrettsnæringen

Miljødirektoratet bes om å utarbeide forslag til en produsentansvarsordning for utrangert utstyr fra fiskeri- og oppdrettsnæringen, primært for utstyr som utgjør et kjent miljøproblem. Eksempelvis utrangert trålvaier som kan havne på havbunnen på fiskefelt og bidra til tap av andre fiskeredskaper og dermed spøkelsesfiske. Det skal vurderes om en slik ordning også bør omfatte krav til å forebygge at utstyr kommer på avveie. Det skal også vurderes hvordan ordningen kan bidra til opprydning av forsøpling fra fiskeri- og oppdrettsnæringen. Det skal gjøres rede for konsekvenser av forslaget. Fiskeridirektoratet bes involveres i arbeidet.

System for vederlagsfri levering av marint avfall i havn

Miljødirektoratet bes om å utrede et system som sikrer at fiskere og andre kan levere avfall de har tatt opp fra havet (marint avfall) i havn uten merkostnad, og at avfallet i størst mulig grad gjenbrukes eller resirkuleres. Ordningen skal bygge på erfaringer fra prosjektet "Fishing for Litter" og videreføre opparbeidet kunnskap. Det skal gjøres rede for konsekvenser av forslaget.

Tiltak mot utslipp av såkalte biofilmbærere fra avløpsrenseanlegg

Miljødirektoratet bes om å følge opp at tiltak gjennomføres i aktuelle avløpsrenseanlegg for å sikre at biofilmbærere ikke kommer på avveie. Biofilmbærere er små plastsylindere som tilsettes renseanlegg for å gi større grobunn for mikroorganismer som renser avløpsvann. Det skal gjøres rede for konsekvenser av forslaget.

Oppdrag om oppfølging av tiltaksvurderingen for mikroplast

Virkemidler for økt veivasking

Miljødirektoratet bes om å utrede virkemidler for økt veivasking for å hindre avrenning av mikroplast fra veier og tette flater. Direktoratet bes om å ta initiativ til et samarbeid med veieier (Statens Vegvesen og kommunene) og samferdselsmyndigheten for å vurdere aktuelle virkemidler for å fremme økt veivasking på steder der dette er hensiktsmessig.

Renseløsninger for mikroplast i overvann fra veier

Miljødirektoratet bes om å utrede mulige renseløsninger som kan være egnet til å fange opp mikroplastpartikler og andre forurensningsstoffer fra veier i de mest trafikkerte områdene. Direktoratet bes om at arbeidet gjøres i dialog med Statens Vegvesen. Det skal gjøres rede for konsekvenser av forslaget.

Tiltak for å redusere spredning av gummigranulater fra kunstgressbaner,

Miljødirektoratet bes om å utrede tiltak for å redusere spredning av gummigranulat fra kunstgressbaner. Mulighetene for å erstatte gummigranulat som innfyllsmasse til kunstgressbaner med mer miljøvennlig alternativer skal utredes, herunder kostnader knyttet til dette. Vi ber parallelt om at muligheten for å utvide returordningen for bildekk til også å gjelde gjenvinningsprodukter fra kunstgressbaner og gummigranulat utredes.

Videre skal dagens praksis for drift og vedlikehold av eksisterende baner, snømåking og lagring av granulater og etablering av nye baner gjennomgås som grunnlag for en eventuell

forskriftsregulering av opprettelse og drift av kunstgressbaner. Direktoratet bes om å ta initiativ til dette arbeidet, og involvere relevante aktører som Norges Fotballforbund og andre i arbeidet. Det skal gjøres rede for konsekvenser av forslaget.

Forskrift om forurensning fra småbåthavner

Miljødirektoratet bes om å utrede tiltak for å redusere forurensning av mikroplast og miljøgifter fra småbåthavner ved blant annet å utrede mulighetene for å stille forskriftskrav til drift av småbåthavner over en viss størrelse, inkludert oppsamling og rensing av avrenning fra spyleflater.

Oppfølging av andre tiltak

Miljødirektoratet gir i tiltaksanalysene om marin forsøpling og mikroplast informasjon om flere tiltak og initiativ direktoratet uansett skal igangsette. Dette gjelder blant annet kunnskapsinnhenting om teknologiske løsninger for å rense utløpsvann fra vaskemaskiner, kartlegging av mikroplast i avløpsslam, utrede prøveprosjekt om miljøvennlig vedlikehold av båter for å redusere bruken av bunnstoff, og kunnskapsinnhenting om mikroplastforurensning i spesifikke bransjer.

For å få bedre kunnskap om kilder, omfang og effekter av mikroplast og marin forsøpling vil Miljødirektoratet også kartlegge hvilke kunnskapsbehov pågående forskningsaktiviteter ivaretar og behovet for ny kunnskap. Klima- og miljødepartementet er positive til disse initiativene.

I tiltaksvurderingene peker Miljødirektoratet også på flere tiltak som vil være viktig internasjonalt for å redusere marin forsøpling og spredning av mikroplast. Norge skal arbeide aktivt og så langt som mulig være pådriver internasjonalt i arbeidet mot marin forsøpling og spredning av mikroplast i havmiljøet. Arbeid gjennom FNs miljøprogram og øvrige deler av FN-systemet, OSPAR, Nordisk ministerråd, arktisk samarbeid og innspill til EU skal prioriteres. Også ulike globale havmiljøkonferanser i 2017 skal ha prioritet.

Departementet vurderer at de ytterligere tiltakene Miljødirektoratet foreslår internasjonalt, herunder å arbeide for en omforent definisjon av mikroplast, arbeide for at produkter slipper ut mindre mikroplast, utvikling av standarder for bio-nedbrytbar plast og reduserte mikroplastutslipp fra produkter, også er viktig å følge opp videre. Det må avklares nærmere hvordan og i hvilke fora vi best arbeider videre med dette.

Klima- og miljødepartementet ber Miljødirektoratet om å følge opp sin anbefaling om å legge til rette for styrket samarbeid med berørte myndigheter med sikte på økt resultatoppnåelse i arbeidet mot marin forsøpling og spredning av mikroplast.

Klima- og miljødepartementet ber Miljødirektoratet om et forslag til tidsplan for når oppdragene over kan ferdigstilles. Tidsplanen skal oversendes departementet senest 31.03.17.

Med hilsen

Ida Juell (e.f.)
avdelingsdirektør

Tonje Hagen Geiran
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk, og har derfor ikke håndskrevet signatur